

การพัฒนาแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

พัชรินทร์ ศรีสุพรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พฤศจิกายน 2551

การพัฒนาแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

พัชรินทร์ ศรีสุพรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พฤศจิกายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE DEVELOPMENT GUIDELINE OF SHARED VISION IN SCHOOL UNDER OFFICE
OF PRANAKHON SI AYUTTHAYA EDUCATION SERVICE AREA 1 AND 2

PATCHARIN SRISUPUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
November 2008

พัชรินทร์ ศรีสุพรรณ. (2551). การพัฒนาแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.กิริติ ศรีวิเชียร, ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชั้นที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน ชั้นที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน
ชั้นที่ 3 ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 30 คน ชั้นที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 213 คน
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามลักษณะสำรวจรายการและมาตรวัด
ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ
การทดสอบด้วย t-test

ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมที่มีความตรงตามความต้องการ และตรงตามหลัก
วิชาการ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การบอกเล่า
แนวความคิด เช่น สร้างระบบกลไกและการใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่วิสัยทัศน์ไปถึง
ครูทุกคนภายในสถานศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ให้ข้อมูลในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมอย่าง
ตรงไปตรงมาชัดเจนและถูกต้อง ฯลฯ 2) การขายแนวความคิด เช่น จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล
ข่าวสารในสถานศึกษากับเพื่อนร่วมงานอย่างอิสระ ส่งเสริมการสร้างความรู้เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะ
ที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายร่วมของสถานศึกษา ฯลฯ 3) การ
ทดสอบความคิด เช่น สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ว่าครูในสถานศึกษาเห็นด้วยหรือไม่เห็น
ด้วยมากน้อยเพียงใด ใช้กลยุทธ์ในการทดสอบวิสัยทัศน์เพื่อค้นหาว่าครูในสถานศึกษามีวิสัยทัศน์
เป็นอย่างไร ฯลฯ 4) การปรึกษาหารือ เช่น ส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กระจาย
อำนาจในการตัดสินใจสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ บริการและอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูโดยการสอนความรู้ ช่วยฝึก คอยชี้จุดอ่อน จุดแข็ง แนวทางและเป็นพี่เลี้ยง
ให้คำปรึกษาหารือ คอยดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ฯลฯ 5) การร่วมสร้างสรรค์ เช่น เปิดโอกาสให้
ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการในการสร้าง
วิสัยทัศน์ร่วม ค้นหาวิธีที่จะสร้างความร่วมมือภายในสถานศึกษาโดยการลดช่องว่างต่าง ๆ

Patcharin Srisupun. (2008). **The Guidelines Development for Creating the Shared Vision in Schools under the Offices of Phranakhon Si Ayutthaya Education Service Area 1 and 2.** Master Thesis, M.Ed. (Education Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Dr. Keerati Sriwichian, Sub Lt. Dr. Jirawat Nakpanom.

ABSTRACT

The purpose of the research was to develop the guidelines of the shared vision in schools under the Offices of Phranakhon Si Ayutthaya Education Service Area 1 and 2. The sample group consisted of 1) 16 school administrators, 2) 7 academic experts, 3) 30 educational administrators, and 4) 213 school administrators. The data were collected by using the interviewing form and rating scale questionnaire and analyzed by using mean, standard deviation and t – test.

The findings revealed that the guidelines of the shared vision creation that were consistent with academic principle were suitable and possible within 5 steps as follows: 1) communicating ideas such as creating the mechanism and effective media usage to spread correctly and suitably the shared vision throughout the schools, and giving clear and correct information to create the shared vision; 2) selling ideas such as exchanging information freely among colleagues in schools, and supporting the competence creation to achieve the shared goals of schools; 3) testing ideas such as reflecting ideas related to vision to find out if the teachers agree or disagree, and using the vision strategies to find out how the vision of the teachers was; 4) discussing ideas such as supporting the participatory administration, decentralizing the decision making, supporting ideas and exchanging suggestions, serving and facilitating closely the teachers by teaching and training, indicating the weaknesses and strengths, giving advice and taking care of teachers, and 5) creating ideas such as giving teachers opportunities to show their opinions and decision making and join the shared vision procedures, and searching for the ways to create the internal cooperation in schools by minimizing various gaps.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความเมตตากรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ดร.กิริติ ศรีวิเชียรและว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แนะนำ เชื่อมโยงข้อคิด วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ของการวิจัย ขอขอบพระคุณประธานกรรมการและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุตติ ที่แนะนำเทคนิควิธีการและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นกลยุทธ์ในการดำเนินการให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ทุกท่าน ดังปรากฏรายชื่อไว้ในภาคผนวก ค. ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ของเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณ ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง ที่คอยเป็นผู้กระตุ้นติดตามและให้คำแนะนำเป็นอย่างดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่น ขอขอบคุณน้อง ๆ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน บัณฑิตวิทยาลัยทุกคนที่ช่วยเหลือกิจการต่างๆ ประสานงานและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชาการทุกท่าน ขอขอบคุณมารดา คู่ชีวิตและ บุตรทั้ง 2 คน ที่เป็นกำลังใจตลอดมาจนสำเร็จการศึกษาได้

พัชรินทร์ ศรีสุพรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	12
ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	12
แนวคิดสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	13
องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	13
การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม.....	16
ความหมายของการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	18
ความสำคัญของการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	19
ลักษณะของวิสัยทัศน์ร่วมที่ดี.....	19
ขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	19
ประโยชน์ของการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ข้อเสนอแนะในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมสำหรับผู้บริหาร	26
	การพัฒนาแนวทาง	26
	ความหมายของการพัฒนา.....	26
	ความหมายของแนวทาง.....	28
	ลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทาง	28
	เทคนิควิธีการวัดลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทาง	29
	สภาพปัจจุบันและปัญหาการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษา	
	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
	งานวิจัยในประเทศ	35
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	38
	สรุปแนวคิดและหลักการนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย	40
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
	ขั้นที่ 1 การศึกษาความต้องการแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	41
	ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม.....	42
	ขั้นที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม.....	43
	ขั้นที่ 4 การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	48
	ขั้นที่ 2 ผลการตรวจสอบแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	50
	ขั้นที่ 3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม	58
	ขั้นที่ 4 ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้.....	68
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
วิธีดำเนินการวิจัย	79
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	86
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก ราชานามผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ และราชานามผู้บริหารการศึกษา	96
ภาคผนวก ข หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือขอ ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	102
ภาคผนวก ค การสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา	105
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	108
ประวัติย่อผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความต้องการทราบแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษา	49
2	ร้อยละความต้องการทราบแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษา	49
3	ค่าดัชนีความสอดคล้องตรงตามความต้องการและตรงตามหลักวิชาการของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการบอกเล่าแนวคิด.....	51
4	ค่าดัชนีความสอดคล้องตรงตามความต้องการและตรงตามหลักวิชาการของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการขยายแนวความคิด	52
5	ค่าดัชนีความสอดคล้องตรงตามความต้องการและตรงตามหลักวิชาการของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการทดสอบความคิด.....	54
6	ค่าดัชนีความสอดคล้องตรงตามความต้องการและตรงตามหลักวิชาการของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการปรึกษาหารือ.....	55
7	ค่าดัชนีความสอดคล้องตรงตามความต้องการและตรงตามหลักวิชาการของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการร่วมสร้างสรรค์.....	57
8	ค่าความถี่ร้อยละสถานภาพผู้บริหารการศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน	59
9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความเหมาะสมของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการบอกเล่าแนวความคิด	60
10	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความเหมาะสมของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการขยายแนวคิด.....	62
11	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความเหมาะสมของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการทดสอบความคิด	64
12	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความเหมาะสมของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการปรึกษาหารือ	65
13	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความเหมาะสมของแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษาขั้นการร่วมสร้างสรรค์	67
14	ค่าความถี่ร้อยละสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมขึ้นการบอกเล่าแนวคิด	70
16	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมขึ้นการขยายแนวความคิด.....	72
17	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมขึ้นการทดสอบความคิด	74
18	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมขึ้นการปรึกษาหารือ.....	75
19	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมขึ้นการร่วมสร้างสรรค์.....	77

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 ระดับการมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	23
3 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	47

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา